

TIMRÅ KOMMUN
Barn- och utbildningsförvaltningen

Patientsäkerhets berättelse

för Elevhälsans medicinska insatser

År 2019

200221
Eva-Britt Isaksson Rodling
Verksamhetschef elevhälsans medicinska insatser
Timrå kommun

Innehållsförteckning

Patientsäkerhets berättelse.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Inledning.....	3
Sammanfattning.....	4
Övergripande mål och strategier.....	5
Organisatoriskt ansvar för patientsäkerhetsarbetet.....	6
Struktur för uppföljning och utvärdering, samt patientsäkerhetsarbetet.....	7
Riskanalys samt hälso- och sjukvårdspersonals rapporteringskyldighet.....	8
Hantering av klagomål och synpunkter, samt resultat.....	9
Övergripande mål och strategier för 2015.....	10

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur det systematiska patientsäkerhetsarbetet har bedrivits i verksamhetens olika delar, och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses. *SOSF 2011: 9, 7 kap. 3 §*

Inledning

1 januari år 2011, infördes en ny patientsäkerhetslag (SFS* 2010:659). Vårdgivaren skall planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i HSL * (1982:763) upprätthålls.

Skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer står under inspektionen för vård och omsorgstillsyn och ses som en hälso- och sjukvårdsverksamhet och deras insatser skall därför bedrivas i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).

Varje år skall vårdgivaren upprätta en patientsäkerhetsberättelse där verksamhetens arbete med patientsäkerhet beskrivs och utvärderas. Verksamhetschefen tillsammans med vårdgivaren leder patientsäkerhetsarbetet. Personalens kompetens och kunnande är en grundsten i patientsäkerhetsarbetet och i mötet med elever och vårdnadshavare. Patientsäkerhetsberättelsen skall hållas tillgänglig för den som önskar ta del och den skall upprättas senast 1 mars varje år. (SFS 2010:659, 3kap. 9-10§)

För Elevhälsans medicinska insats betyder patient/elevsäkerhet: Tillgänglighet, kompetenssäkring, tid per elev, dokumentation, sekretess, hälsobesök inkluderande hälsosamtal, utredningar, trygga vaccinationer, kommunikation, samverkan, rätt stöd för elever med särskilda behov, sund fysisk och psykisk arbetsmiljö samt empatiskt bemötande.

Elevhälsans medicinska insatser strävar alltid efter ett samarbete med vårdnadshavare och elev kring elevens hälsa utifrån elevens ålder och mognad. För de nyanlända eleverna gäller också en säker vård. I Timrå kommun har vi elever från olika länder med oklart eller ofullständigt vaccinationsstatus. Där är det viktigt med ett bra samarbete med landstinget och att vi har tydliga rutiner för att säkerställa en god vård.

* SFS (Svensk författningssamling), HSL (Hälso- och sjukvårdslagen)

Sammanfattning

Under 2019 har arbetet fortsatt för att bibehålla patientsäkerheten i verksamheten.

Skolsköterskan på Bergeforsens skola slutade i maj 2019 och rekrytering har skett under höstterminen och från januari 2020 finns nu en ny skolsköterska på plats.

Skolsköterskorna på Ala skola, Arenaskolan och gymnasiet har under hösten sett till att eleverna på Bergeforsens skola fått de vaccinationer och undersökningar som de skall ha enligt nationella basprogrammet. Totalt arbetar åtta (8) skolsköterskor på skolor i Timrå kommun och varje skolsköterska har ett elevantal mellan 200-400 elever per skolsköterska. Detta är väl inom ramen för det som rekommenderas.

Under hösten har vaccinationsmedgivandet för barn som skall vaccineras under året skickats digitalt till föräldrar genom kommunens E-tjänst. Det har fungerat bra på de flesta skolor och förhoppningen är att detta skall minska på skolsköterskornas pappersarbete. Planering, kontroll och dokumentation kvarstår som tidigare.

Verksamhetschef deltar i nätverkande på länsnivå genom deltagande i Länets samverkan för elevhälsans medicinska insats. Syftet har varit att sprida och utveckla kunskap och rutiner, med målsättningen säker och effektiv elevhälsa.

Skolsköterskorna har fortsatt att arbeta med förebyggande hälsosamtal samt lagt ner arbete på ett säkert och strukturerat vaccinationsarbete. Under året har en skolsköterska deltagit i arbetsgrupp som arbetat med analys av hälsosamtal. Skolsköterskorna har deltagit i arbetet med att förebygga frånvaro och främja närvaro. Förutom kvalitetsarbetet lokalt har skolsköterskor även under 2019 deltagit i externa vidareutbildningar gällande psykisk hälsa hos barn och ungdomar, hedersrelaterat våld och utbildning inom hbtq frågor.

Timrå kommun bedriver en kommunal verksamhet som syftar till att tillhandahålla invånarna en förstklassig och effektiv service. Detta utgör även skolans och i förlängningen, elevhälsans strävan likväl. Strävan är att elevhälsan skall vara där eleverna är.

Elevhälsans medicinska insats vill genom ett integrerat arbete i skolan medverka till uppfyllelse av skollagens krav, samt leva upp till läroplanens intentioner, huvudmannens, barns, elevers, föräldrars och samhällets förväntningar.

4

Övergripande mål och strategier

SFS 2010:659,3 kap.1 och SOSFS* 2011:9, 3kap. 1§

Målsättningen är att bedriva en god och säker vård där risker och händelser identifieras tidigt och kan förebyggas, samt att alla elever skall ha ett fullgott vaccinationsskydd innan de lämnar skolan.

Målsättningen för elevhälsans medicinska insats (EMI) är att främja elevernas hälsa och utveckling. Att företräda eleverna i skolan och lyfta fram barnperspektivet. Elevhälsans medicinska insats ska stödja och stärka elevernas utveckling mot skolans mål.

Det skall inom verksamheten finnas den bemanning och kompetens som är nödvändig för att uppnå detta. Det skall finnas säkra rutiner och lokala riktlinjer för arbetet. Dessa skall vara kända för all berörd personal. Ansvarig i dessa avseenden är verksamhetschefen.

Skolsköterskor och skolläkare strävar alltid efter ett samarbete med vårdnadshavare. Utifrån elevens mognad involveras alltid eleven.

Strategier för att uppnå dessa mål är

- Årligen ha översyn av bemanning och kompetens utifrån god vård och en verksamhet som tidigt kan förebygga oönskade händelser och avvikelser.
- Fortsatt samarbete med övrig elevhälsa för att främja elevernas utveckling.
- Fortlöpande information och samarbete med vårdnadshavare och elever kring elevernas hälsa. Uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd för att kunna stötta och stärka den enskilde eleven.
- Förutsättningar att arbeta systematiskt med riktlinjer och rutiner som kan implementeras i verksamheten.

*SOSFS (Inspektionen för vård och omsorgs författningssamling)

5

Organisatoriskt ansvar för patientsäkerhetsarbetet

SFS 2010:659,3 kap.9§ och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2§, p 1

Barn- och utbildningsnämnden är vårdgivare för den hälso- och sjukvård som bedrivs inom elevhälsan och ytterst ansvarig.

Vårdgivaren ansvarar för att ledningen av verksamheten organiseras så att den tillgodoser kraven på hög patientsäkerhet och god kvalitet samt främjar kostnadseffektivitet. (HSL 28§)

Förvaltningschef är Ann-Christin Isaksson, Barn- och Utbildningsförvaltningen

Verksamhetschef EMI enligt HSL§ 29 är Eva-Britt Isaksson Rodling

Verksamhetschefen ansvarar för ledning, planering och utveckling av verksamheten och att god vård bedrivs. Exempel på detta kan vara att medarbetarna har rätt kompetens, får fortbildning och möjlighet att bedriva en god vård med hög kvalitet. Lokaler och utrustning för arbetet skall också vara anpassade. Rutiner och egenkontroll skall upprättas och följas. Avvikelser och risker skall analyseras och följas upp. Verksamhetschef ansvarar för att systematiskt kvalitetsarbete följs upp och dokumenteras.

Medicinskt ledningsuppdrag (MLU) har verksamhetschefen, med stöd av skolläkaren, leg. Läk., Ulf Svanberg

MLU utövar funktionsstöd samt har delansvar för systematiskt kvalitetsarbete i samarbete med verksamhetschefen. Skolläkaren stödjer verksamhetschefen i medicinska frågor rörande avvikelshantering samt anmälningar enligt Lex Maria.

Varje legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal har ett eget yrkesansvar för att arbetet skall utföras med god kvalitet och hög patientsäkerhet och ska medverka och bidra till att högpatisentsäkerhet upprätthålls. Varje medarbetare ansvarar för att avvikelser och risker identifieras och rapporteras.

6

Struktur för uppföljning och utvärdering

SOSFS 2011:9, 3 kap. 2§

Avvikelse och vårdskador hanteras och mäts via rapportering i avvikelshanteringen. Avvikelse och/eller allvarliga händelser skall rapporteras till verksamhetschefen som tillsammans med skolläkaren gör en händelseanalys. Åtgärdsförslag tas därefter fram som skall förhindra ett upprepande, med beaktande om gällande rutiner behöver revideras. Återkoppling till den som rapporterat avvikelserna och övriga berörda, sker därefter.

Grundläggande för patientsäkerhet och kvalitet inom all hälso- och sjukvård, är dokumentation av elevernas besvär och symtom, samt professionens bedömning och åtgärder. Här inkluderas även de utredningsinstrument som psykologerna använder vid sina utredningar.

Dokumentation i patientjournaler är också basen för uppföljning och utvärdering. Statistiken från hälsosamtalen är en annan viktig del som ger möjlighet att se vilka åtgärder som behöver genomföras. Detta är något varje enskild skolsköterska använder för att bl.a. visa rektorerna vad som behöver förbättras och jobbas med inför nästa läsår när det gäller det främjande och förebyggande arbetet.

Hur patientsäkerhetsarbete har bedrivits, samt vilka åtgärder som genomförts för ökad patientsäkerhet.

SFS 2010:659, 3 kap. JO§ p 1-2

Skolsköterskorna, skolläkaren och verksamhetschefen träffas kontinuerligt i syfte att hantera frågeställningar rörande organisation, arbetssätt och fortbildning kring de medicinska insatserna i elevhälsan. På dessa möten hanteras eventuella avvikelser.

Verksamhetschefens ingår i ett nätverk med övriga kommuner i länet som träffas två till tre gånger per termin. Där diskuteras bl.a. arbetssätt och metoder, systematisk kvalitetssäkring, lagar, vaccinationer och läkemedel.

En förutsättning för ökad patientsäkerhet, förutom kompetensutveckling kring arbetssätt och metoder, är att verksamheten är väl förtrogen med de regler som styr vårt arbete. Därför startades under 2013 ett arbete med att skapa en patientsäkerhetsberättelse för de medicinska insatserna i elevhälsan samt att skapa styrdokument för denna verksamhet, där så behövs. Skolsköterskorna i Timrå kommun har sedan hösten 2016 en egen metodbok som finns lätt tillgänglig via edWise. Metodboken uppdateras och kompletteras fortlöpande.

I inspektionen för vård och omsorgs föreskrifter och allmänna råd (*SOSFS 1993:20*) regleras journalföring och hantering av journalanteckningar. Dessa krav uppfylls i journalsystemet PMO som används av skolpsykolog, skolsköterska och skolläkare.

7

Risakanalys

SOSFS: 2011:9, 5 kap. 1 §

Skolläkare, skolsköterska och skolpsykolog ansvarar för att identifiera och rapportera till verksamhetschefen vid väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller tillbud.

Verksamhetschefen ansvarar, med stöd av skolläkaren, för att tillsammans med berörda professioner göra en bedömning/risakanalys och informera rektor för åtgärder och återförande till verksamheten lokalt.

Risakanalys är en viktig del av patientsäkerhetsarbete. Genom att arbeta proaktivt kan åtgärder vidtas innan tillbud eller negativa händelser inträffar. Risakanalysen syftar till att:

- Identifiera risker
- Identifiera orsakerna till riskerna
- Föreslå åtgärder som eliminerar eller minskar risken för att patienterna skadas.

Risakanalys bör genomföras då mindre allvarliga avvikelser inträffar, ofta inom en specifik arbetsprocess, när ny teknik eller förändrade arbetsmetoder införs, eller då organisationsförändringar ska genomföras.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, 6 kap. 4 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 5

Avvikelser

Skolsköterska, skolpsykolog och skolläkare rapporterar till rektor händelser som medfört skada eller hade kunnat medföra skada för elev i samband med utredning, vård och omhändertagande. Avvikelser rapporteras till verksamhetschefen, som med hjälp av skolläkaren gör en händelseanalys och därefter ser över vilka åtgärder som behöver vidtas, samt om rutiner behöver ändras. Händelseanalysen återkopplas till berörd personal och övriga inom elevhälsans medicinska del. Vid en avvikelse som leder till en Lex Mariaanmälan informeras även förvaltningschefen.

Under 2019 har avvikelser inkommit gällande; skolläkares remiss till BUP, vårdcentralers hantering av personnummer och journal som inte kommit trots påminnelser och dessa har skickats vidare till den instans det gäller. Avvikelser på bokade besök som missats och fem hälsobesök i fk som försenats pga. frånvarande (sjukskriven) skolsköterska. Avvikelsen har diskuterats och även följts upp på skolskötersketräffar. Korrigerande och förebyggande åtgärder har införts.

8

Hantering av klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 7 kap. 2 § p 6

Klagomål och synpunkter hanteras i enlighet med övrig verksamhet i Timrå kommun. Blankett finns på kommunens hemsida.

Verksamhetschefen tar emot och utreder klagomål och synpunkter. I frågor som rör patientsäkerhet har skolläkaren en stödjande funktion. Återkoppling sker till verksamheten och övriga inblandade.

Resultat

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3

När det gäller vaccinationstäckningen ligger Timrå kommun mellan 95-96 %. Hösten 2012 startade HPV- vaccinationen för flickor och siffrorna vid årsskiftet visade att kommunen låg på snittvärdet i länet för antal vaccinerade (82%). Rapporteringen för Timrå kommun var heltäckande.

9

Övergripande mål och strategier för 2020

- Fortsätta med uppvaccinering av nyanlända elever. Detta efter att hälsocentralen har haft hälsosamtal samt genomfört en vaccinationsbedömning och därefter skickat en vaccinationsrekommendation till berörd skolsköterska. Skolläkaren och skolsköterskan ansvarar för den formella ordinationen, men vaccinationsrekommendationen skall utarbetas av hälsocentralens läkare i enlighet med det styrdokument som utfärdats av landstingets beställarenhet. Antalet nyanlända ensamkommande elever har minskat, under 2019 har de flesta nyanlända elever kommit genom anknytning
- Regelbundna träffar för skolsköterskor, skolläkare och verksamhetschef så att nyheter som rör verksamheten tas upp, t.ex. utbildningar, rutiner, dokumentation, arbetssätt och kvalitetssäkring. Diskussioner kring systematiskt förbättringsarbete och patientsäkerhet, däribland avvikelshantering.
- Fortsatt fortbildning genom deltagande i erbjudna utbildningar gällande psykisk ohälsa och hälsa hos barn och ungdomar. Två av skolorna deltar i SPSM s utbildning till elevhälsoteamen. Länets samverkansgrupp planerar en utbildningsdag för alla skolsköterskor i länet med fokus på ungdomars skärmtid och hälsa.
- Verksamhetschefen deltar fortsatt i det länsövergripande samarbetet.
- Skolsköterskorna kommer under 2020 delta i skolsköterskekongressen för att ta del av arbeten som pågår i resten av landet. Att stärka närvaro och uppmärksamma frånvaro är ett arbete som pågår i hela kommunen och där är skolsköterskorna fortsatt delaktiga. Arbeta med analys av hälsosamtal pågår genom deltagande i av regionen erbjudna analysgrupper.

Arbetet fortsätter med digitalisering av medgivanden till både vaccinationer och hälsosamtalsstatistik.